

Standpunt deïstitutionalisering

Ombuigen en voorkomen van segregatie en beperkte autonomie

Elke persoon met een handicap wordt in de samenleving geboren. De samenleving is echter onvoldoende aangepast aan diversiteit, er is te weinig en niet de juiste ondersteuning om in de maatschappij te blijven wonen en participeren. Nog steeds overheerst de mentaliteit dat veel personen met een handicap beter af zijn in een aparte setting. In een instituut echter wonen alleen personen met een handicap bij elkaar, en is hun keuzevrijheid beperkt. 'Deïstitutionaliseren' betekent mensen die in segregatie leven weer kansen geven op inclusie en voorkomen dat nieuwe mensen in een situatie van institutionalisering terechtkomen.

Standpunt GRIP

GRIP pleit voor het recht op zelfstandig leven en deelname aan de samenleving, conform artikel 19 van het VN-verdrag. Inclusie veronderstelt ook het recht op "respect voor de inherente waardigheid, persoonlijke autonomie, met inbegrip van de vrijheid zelf keuzes te maken en de onafhankelijkheid van personen" (artikel 3 VN-verdrag).

Een situatie van institutionalisering tast deze rechten aan. Daarom moet er op korte termijn een coherent plan komen voor deïstitutionalisering. Dit is een geheel aan maatregelen die actief de inclusie en zelfbeschikking van personen met een handicap ondersteunen, waaronder:

- voldoende betaalbare en toegankelijke woningen voorzien;
- de inkomenspositie van personen met een handicap verhogen;
- recht verzekeren op een individueel ondersteuningsbudget, toegang daartoe, op maat van de eigen noden, met brede bestedingsvrijheid;
- minstens even hoge ondersteuningsbudgetten voor wie onafhankelijk van diensten woont of zonder diensten de ondersteuning organiseert;
- overheidsinvesteringen in nieuwe collectieve infrastructuur hervormen tot individuele woonsubsidies.

Aandachtspunt: niet van de ene institutionalisering in de andere

Beleid gericht op overschakeling van grote naar kleinschalige instituten biedt geen goede weg naar een onafhankelijk leven. Enkel als personen met een handicap uit echte vrije keuze gaan samenwonen en zij voor hun keuzes over en toegang tot ondersteuning niet van elkaar afhankelijk zijn, is er geen sprake van een instituut. Een echte vrije keuze veronderstelt haalbare woonalternatieven en voldoende hoge ondersteuningsbudgetten.

Ook in je eigen huis kan je een geïstitutionaliseerd leven leiden, zoals wanneer tijdschema's van diensten je niet toelaten of het je enorm moeilijk maken op gelijke voet te participeren. Daarom moet het beleid stimuleren en faciliteren dat mensen onafhankelijk van diensten hun ondersteuning kunnen organiseren.